

Barbara Otwinowska

"Gęsi i "leda co" w teorii językowliterackiej Reja, Barbara Otwinowska, "Pamiętnik Literacki" R.LXIII (1972) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 15/44, 107

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/I/ NOWOTNY Winifred: Metafora. Przeł. I.Sieradzki. "Pamiętnik Literacki" R. LXII:1971 z. 4 s. 221-242.

Autorka twierdzi, że członów metafory - które proponuje nazwać "ekstremami" w celu uwydatnienia dystansu, jaki je musi dzielić - nie można dokładnie wskazać i że jedyną metodą interpretacji jest analiza językowa - kolejne podstawienie literalnych znaczeń. Drogą szczegółowej analizy kilku przykładów autorka dochodzi, dalej, do wniosku, że metafora zajmuje miejsce nie istniejącego w języku dosłownego określenia jakiegoś zjawiska. Następną wykrytą cechą metafory jest jej schematyczność, powodująca, że w kategoriach abstrakcyjnych modelem jej jest prosta proporcjonalność. Ostatni wreszcie aspekt metafory, będący dla czytelnika pomocą w jej zrozumieniu, to moc wywoływania skojarzeń przez przedstawienie metaforyczne. Z tych względów - zdaniem autorki - poeta musi skrupulatnie badać zasoby językowe dziedzin, z których czerpie składniki swoich metafor.

BP/44/19

I.S.

/I/ OTWINOWSKA Barbara: "Gęsi" i "leđa co" w teorii językowliterackiej Reja. "Pamiętnik Literacki" R. LXIII: 1972 z. 1 s. 127-158.

Analiza wiersza Reja, zatytułowanego "Do tego, co czytał", wieńczącego "Żwierzyniec". W części pierwszej autorka rozpatruje polemikę na temat znanego wersu: "Iż Polacy nie gęsi, iż swój język mają", analizowanego przez językoznawców bądź w duchu rzeczownikowego, bądź przymiotnikowego rozumienia wyrazu "gęsi", i opowiada się za rzeczownikową interpretacją wyrazu. Druga część artykułu dotyczy całej topiki zawartej w omawianym wierszu i rozpatrzonej na tle innych analogicznych wypowiedzi Reja. Omówiony wiersz jest jak gdyby manifestem stale powtarzanych myśli Reja o narodowym języku literackim: jego kształtem idealnym jest pismo - jest on podstawą i uwieńczeniem kultury narodowej - kształtuje się najlepiej w "małych formach" poetyckich, uwzględniających potoczne i kolokwialne formy językowe - literatura rodzima winna zarówno zaspokajać potrzeby umysłu, jak być źródłem rozrywki.

BP/44/20

B.O.